

واکاوی گفته‌های عباس عراقچی، از فرصت محدود دیپلماتیک تا احتمال ازسرگیری مذاکره با اروپا

پرهیز از دیپلماسی شتابزده

بود و ممکن است کشورهای اروپایی که در برجام حضور دارند، به دنبال اسنپ‌بک بروند اما نمی‌توانم درباره یک سال آینده قضاوت کنم».

وزیر خارجه ایران اگرچه معتقد بسود «فرصت برای مذاکرات هنوز وجود دارد»، اما به نظر او «این فرصت محدود است و برای چنین مذاکرات پیچیده‌ای، یک سال زمان خیلی زیادی نیست، به‌ویژه با وجود بحران‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، وقتی هم آغاز شود، مذاکرات مشکلی خواهد بود. البته ما برای این مذاکرات آمادگی کامل داریم و پنجره‌های دیپلماسی را باز می‌دانیم، به شرطی که اراده واقعی در طرف‌های مقابل ما وجود داشته باشد. در غیراین‌صورت، ما مسیر دیگری را خواهیم رفت و ما برای هر مسیری آمادگی داریم. همان‌طورکه در قضیه حمله رژیم صهیونیستی گفتیم ایران برای هر سناریویی آمادگی دارد، در اینجا هم به کشورهای غربی می‌گوییم مسیر هسته‌ای ما در یک سال آینده، مسیر حساس و پیچیده‌ای خواهد بود ولی ما برای هر سناریویی آمادگی داریم؛ اگر به نقطه تقابل برسیم یا همکاری، برای آن آمادگی داریم». البته عراقچی این را هم متذکر شد که «هم‌زمان بحث منطقه و دیگری‌ها، شرایط را برای گفت‌وگو و مذاکره سخت‌تر کرد و مسئله اوکراین و اروپا کماکان وجود دارد. برای اروپایی‌ها موضوع اوکراین جدی است و تقریبا برای اولین بار از جنگ جهانی دوم، از دید آنها به خاک اروپا تهاجم شده و تهدیدی که آنها احساس می‌کنند، موضوع را پیچیده کرده است. موضوع هسته‌ای ما هم پیچیدگی‌های خاص خود را دارد، بنابراین ورود به یک دوره مذاکرات جدید با این موانع مواجه است اما من فکر می‌کنم دیپلماسی می‌تواند همچنان به کار گرفته شود».

پیرو اظهارنظرهای عراقچی درباره ناکارآمدی برجام، فرصت محدود مذاکرات و پیچیدگی گفت‌وگوهای پیش‌رو، علی‌اکبر فرازی در گپ‌وگفت‌خود با «شرق»، پیش از هر چیز و به شکل تلویحی از سرگرمی برجام گفت و به اعتقاد او نیز: «حتی در صورت آغاز مذاکرات، چه با طرف‌های اروپایی و چه با طرف‌های آمریکایی، برجام سال ۲۰۱۵ دیگر پتانسیلی برای احیا ندارد». اما درعین‌حال، سفیر پیشین ایران در رومانی یادآور می‌شود: «متداولوزی و مسیر مذاکرات منتهی به توافق سال ۲۰۱۵ می‌تواند ریل‌گذاری مناسبی برای مذاکرات پیش‌رو باشد». ازاین‌رو به باور این تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل: «هنوز برجام سال ۲۰۱۵ مرجعیت خود را در مذاکرات آتی خواهد داشت». به بیان دیگر، سفیر اسبق کشورمان در قبرس می‌گوید: «برجام قابلیت احیا ندارد، اما می‌تواند مسیر مذاکرات پیش‌رو را با دولت دوم ترامپ روشن کند».

سفیر پیشین ایران در مجارستان تحلیل خود را با واکاوی بخش دیگری از گفته‌های عراقچی درباره احتمال فعال‌شدن مکانیسم ماشه توسط کشورهای اروپایی تا پیش از اکتبر سال ۲۰۲۵ (مهرماه ۱۴۰۴) ادامه می‌دهد و یادآور می‌شود: «این اقدام سه‌ کشور اروپایی عضو برجام تا حدود بسیار زیادی متأثر از اقتضانات مربوط به جنگ اوکراین و نیز شرایط مربوط به جنگ غزه است». از طرف دیگر به باور تحلیلگر

عبدالرحمن فتح‌اللهی؛ عباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان، شنبه‌شب با حضور در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری به تشریح پرونده‌های جاری در حوزه سیاست خارجی پرداخت.
سکاندار سیاست خارجی در این گفت‌وگو و در پاسخ به سوآلی درباره اخبار منتشرشده ناظر بر دیدار ایلان ماسک با امیرسعید ابروانی با قاطعیت تأکید کرد «این اتفاق نیفتاده است و این خبرسازی‌ای بود که از سوی رسانه‌های آمریکایی انجام شد و می‌توان اهداف پشت این موضوع را نیز حدس زد». عراقچی با بیان اینکه «هیچ‌یک از سفارتخانه‌های ما اجازه ندارند که بدون هماهنگی چنین دیدارهایی را انجام دهند و آنچه در این زمینه منتشر شد، خبرسازی بود»، عنوان کرد «من صبح روز جمعه این خبر را دیدم و نگاه ما این بود که این خبرسازی ارزش پاسخ‌گویی ندارد و با همکاران خود در نمایندگی ایران در سازمان ملل نیز که صحبت کردیم، آنها معتقد بودند که این خبر ارزش پاسخ‌گویی ندارد. بعد از آن با توجه به گسترش انتشار خبر، همکاران ما در نیویورک در این زمینه موضع‌گیری کردند که به نظر می‌رسد این موضع‌گیری کمی مبهم بود و موجب شد تصورات در این زمینه افزایش پیدا کند. امروز نیز مشاهده کردیم که این موضوع بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های داخل و خارج داشته و عده‌ای له یا علیه آن اظهارنظر کرده بودند. در همین چارچوب من از سخنگوی وزارت خارجه خواستم این خبر را تکذیب کنند».

به گفته عراقچی، «خبر منتشرشده، خبرسازی بود و در واقع به نظر می‌رسد شاید یک فضاشنجی از سوی برخی از رسانه‌های آمریکایی نیز بوده که ببینند چنین زمینه‌ای وجود دارد یا نه». مسئول سیاست خارجی کشور سخنانساز را این‌گونه ادامه داد «درحال‌حاضر چنین اراده‌ای در این زمینه از سوی ما وجود ندارد. چنین چیزی را نیز مصلحت نمی‌دانیم و چنین درخواستی از طرف ما نیست و ما منتظر هستیم که سیاست‌های جدید آمریکا اعلام شود و براساس سیاست‌ها و عمل آنها در سطح بالای کشور تصمیم می‌گیریم». او با رد اظهارنظر مجری برنامه مبنی بر اینکه وزارت خارجه در واکنش به این خبر تأخیر زیادی داشته است، این را هم مطرح کرد «من فکر می‌کنم تأخیر زیادی ایجاد نشد و همان‌طورکه اشاره کردم، ما اول فکر می‌کردیم که این خبرسازی ارزش پاسخ‌گویی ندارد».

عراقچی در پاسخ به سوآلی درباره احتمال صدور قطعنامه علیه ایران در جلسه آتی شورای حکام و تلاش تروئیکای اروپا، تصریح کرد: «صحبت‌هایی مطرح است که ممکن است قطع‌نامه‌ای در شورای حکام علیه ایران تصویب شود. خودشان بارها این موضوع را تجربه کرده‌اند، هر بار که قطع‌نامه‌ای صادر شده و حرکتی علیه ما انجام شده است، ما هم متقابلا جواب داده‌ایم. الان هم به آقای گروسی صراحتا این موضوع گفته شده است. آقای دکتر اسلامی هم فرمودند، بنده هم اینجا تکرار می‌کنم که اگر قطع‌نامه‌ای علیه ما صادر شود، با اقدامات متقابل ایران مواجه خواهد شد و ما در برنامه هسته‌ای خودمان اقدامات جدیدی را اجرا خواهیم کرد که حتما آنها دوست نخواهند

شرق

آن نگاه بی‌اعتمادی باشد». در مجموع عراقچی معتقد بود: «الان زود است که بخواهیم قضاوتی کنیم و منتظر می‌مانیم که ببینیم آنها سیاست‌های خود را چگونه تنظیم و اعلام می‌کنند». در سایه آنچه مطرح شد، امیرعلی ابوالفتح، دیگر کارشناسی بود که طی گفت‌وگوش با «شرق» و در تحلیل و واکاوی مواضع عباس عراقچی، هم درباره دیدار ایلان ماسک و ابروانی و همچنین نگاه دولت دونالد ترامپ به ایران، ابتدا به موضوع تکذیب ایسن ملاقات از زبان سخنگو و وزیر امور خارجه اشاره دارد و به باورش: «باید پیش‌فرض را بر عدم انجام این دیدار گذاشت، مگر آنکه آمریکایی‌ها اسناد و مدارکی را ارائه کنند که کوچک‌ترین شکی برای انجام این دیدار باقی نماند». بنابراین تا آن زمان تحلیلگر ارشد مسائل آمریکا، «اصل را بر تکذیب اسماعیل بقلانی و عباس عراقچی می‌گذارد و باور دارد چنین دیداری انجام نشده است».

مفسر حوزه بین‌الملل در تبیین نگاه مد نظر دولت دوم دونالد ترامپ به ایران، ادعان دارد: «دولت جدید در کاخ سفید اساسا به‌دنبال تنش‌زدایی، مذاکره و توافق با ایران است». اما توافقی که به گفته این کارشناس، «ایدئال دونالد ترامپ باشد، نه آن توافقی که از دل مذاکرات برابر و برای شکل‌گیری معادله برد-برد باشد». بنابراین از نظر ابوالفتح: «اکنون هیچ فرصت مناسبی برای مذاکره با دولت دونالد ترامپ وجود ندارد، مگر آنکه تهران پیش‌شرط‌های مد‌نظر دولت جدید آمریکا را بعد از ۲۰ ژانویه برای توافق بپذیرد». به همین دلیل او تصریح می‌کند: «تهران در دوره گذار تا روی کار آمدن دولت دوم ترامپ نباید با شتاب‌زدگی عمل کند».
باین‌حال این استاد دانشگاه قضاوت نهایی را به بعد از روی کار آمدن دولت دونالد ترامپ واگذار می‌کند و معتقد است:

«باید منتظر ماند و دید که پس از روی کار آمدن دولت دوم ترامپ، تیم سیاست خارجی، امنیتی، نظامی و دفاعی او چه نگاه و راهبردی را در قبال جمهوری اسلامی ایران پیاده می‌کنند و بعد از آن، تهران متناسب با شرایط، وارد سناریوسازی برای مذاکره یا توافق خواهد شد». با چنین خوانششی، ابوالفتح این را هم متذکر می‌شود: «تا اکنون تهران ثابت‌کرده است فشار را با فشار و حسن نیت را با حسن نیت جواب می‌دهد و باید دید که دولت ترامپ با فشار یا حسن نیت در قبال ایران رفتار خواهد کرد». کارشناس ارشد مسائل آمریکا با نگاهی به نامزدهای تصدی پست‌های امنیتی، نظامی و دفاعی و سیاست خارجی دولت جدید دونالد ترامپ، ایسن دولت را به‌مراتب رادیکال‌تر، تهاجمی‌تر و عمل‌گراتر از دولت اول ترامپ، مشخصا در قبال غرب آسیا و اسرائیل ارزیابی می‌کند و این فارغ از آن است که این تیم تندرو و مهاجم چه نگاهی به جنگ اوکراین، روسیه، چین، اروپا ناتو و… خواهد داشت».
باین‌حال ابوالفتح معترف است: «اگر درنهایت این نامزدها به پست‌های مد نظر خود دست پیدا کنند، برنده نهایی روی کار آمدن چنین دولت تندرویی که در تاریخ آمریکا تقریبا کم‌سابقه است، صرفا اسرائیل خواهد بود».

ارشد مسائل اروپا؛ آلمان، فرانسه و انگلستان در دولت دوم دونالد ترامپ سعی دارند استقلال سیاسی بیشتری را در قبال موضوعات اجرایی کند». چراکه از منظر او: «اختلافات دو سوی آتلانتیک پیرامون موضوع ناتو و همکاری‌های قاره سبز و ایالات متحده باعث کسل و شکاف دو طرف خواهد شد». به همین دلیل فرازی تصریح می‌کند: «جمهوری اسلامی ایران، هم باید سناریوهای لازم برای آغاز گفت‌وگو با طرف‌های اروپایی را داشته باشد و هم تلاش‌های مجزایی را برای تنش‌زدایی با دولت دوم دونالد ترامپ در دستور کار قرار دهد». در بخش دیگری از تحلیل مفسر ارشد حوزه سیاست خارجی با «شرق»، او خاطرنشان می‌کند: «اکنون نشست فصلی شورای حکام طی روزهای آتی مشخص می‌کند که مسیر مد نظر سه کشور اروپایی عضو برجام برای فعال‌کردن مکانیسم ماشه چگونه خواهد بود». چراکه به گفته سفیر اسبق ایران در رومانی: «اگر درنهایت گروسی نتواند آلمان، فرانسه و انگلستان را قانع کند که از صدور قطع‌نامه ضدایرانی خودداری کنند، خود به خود بسترهای اولیه برای ارسال پرونده فعالیت‌های هسته‌ای ایران به شورای امنیت و آغاز پروسه حقوقی برای فعال‌کردن مکانیسم ماشه شکل خواهد گرفت». در این صورت فرازی ادعان دارد: «فرصت محدود ایران برای مذاکرات با غرب، محدودتر هم خواهد شد. چون اروپایی‌ها قطععا تا پیش از مهرماه سال آتی و حتی در اوایل سال ۱۴۰۴ به سمت فعال‌کردن مکانیسم ماشه و بازگشت شش قطع‌نامه حرکت می‌کنند».

امیرعلی ابوالفتح: تهران در دوره گذار تا روی کار آمدن دولت دوم ترامپ، نباید با شتاب‌زدگی عمل کند

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که عراقچی به آن ورود کرد، درباره کابینه احتمالی ترامپ و افرادی که در این زمینه تاکنون معرفی شده‌اند بود. از نظر وزیر امور خارجه: «افرادی که تا الان معرفی و به کار گرفته شده‌اند، از یک خصلت تدرروی و رادیکال در حمایت از رژیم صهیونیستی برخوردار یا به این خصلت‌ها معروف هستند».
مسئول سیاست خارجی کشور با بیان اینکه «ما برای این افراد و برخی اظهارنظرهای مطرح‌شده اهمیت قائل نیستیم و اهداف و سیاست‌های ما روشن است»، یادآور شد: «ما منتظر می‌مانیم تا ببینیم که آنها چگونه عمل و حرکت می‌کنند و با توجه به حرکت آنها در صحنه، عمل خود را تنظیم می‌کنیم».
سکاندار دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران، ضمن بیان این نکته که «در دوره اول ریاست‌جمهوری ترامپ نیز در ابتدا چنین افرادی که به کابینه او آمدند و بعد جابه‌جا شدند که در این زمینه می‌توان به افرادی چون بوتلون که یک ضدایرانی بود، اشاره کنیم و بعد از مدتی او جابه‌جا شد»، ادامه داد: «شاید یکی از ویژگی‌های دولت اول ترامپ این بود که هیچ چیزی استمرار نداشت و همین موضوع باعث شده بود که نگاه دنیا به

ریموند ویل

RAYMOND WEIL

GENEVE

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran

maestro collection